

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 79 0 Rs 004560 23 Rev
Dana, 07.12.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M.D. iz K., koju zastupa J.T., advokat iz B., protiv tuženog „D.“ d.o.o. K. koga zastupa M.Š., advokat iz G., radi zaštite prava iz radnog odnosa, te po protivtužbi „D.“ d.o.o. K., protiv M.D., radi isplate 49.745,55 KM, odlučujući o reviziji tuženog-protivtužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 Rs 004560 20 Rsž od 11.05.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 07.12.2023. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se djelimično usvaja, ukidaju se obje nižestepene odluke o odbacivanju protivtužbe i predmet u tom dijelu vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Revizija se odbacuje u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 Rs 004560 19 Rs od 28.08.2020. godine, poništena su kao nezakonita rješenja direktora tuženog broj: ... od 30.11.2018. godine o otkazu ugovora o radu tužiteljici broj: ... od 01.08.2018. godine, rješenje direktora tuženog broj: ... od 03.12.2018. godine o otkazu ugovora o radu tužiteljici broj: ... od 01.08.2018. godine i rješenje direktora tuženog od 24.12.2018. godine o odbijanju zahtjeva tužiteljice za vraćanje u radni odnos po osnovu ugovora o radu broj: ... od 01.08.2018. godine (stav 1.).

Obavezan je tuženi da tužiteljicu vrati na rad i rasporedi na poslove i radne zadatke “upravni poslovi” ili na druge poslove koji odgovaraju stručnim i radnim sposobnostima tužiteljice (stav 2.).

Obavezan je tuženi da tužiteljici na ime naknade plata isplati, i to: za mjesec decembar 2018. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.01.2019. godine, za mjesec januar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.02.2019. godine, za mjesec februar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.03.2019. godine, za mjesec mart 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.04.2019. godine, za mjesec april 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.05.2019. godine, za mjesec maj 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.06.2019. godine, za mjesec juni 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.07.2019. godine, za mjesec juli 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.08.2019. godine, za mjesec avgust 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.09.2019. godine,

za mjesec septembar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.10.2019. godine, za mjesec oktobar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.11.2019. godine, za mjesec novembar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.12.2019. godine, za mjesec decembar 2019. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.01.2020. godine i za mjesec januar 2020. godine iznos od 527,28 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.02.2020. godine, sve do isplate. Odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu naknade plata u prestalom dijelu (stav 3.).

Obavezan je tuženi da na iznose plate iz stava 3. izreke ove presude uplati za tužiteljicu doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske i doprinose za zdravstveno osiguranje u korist Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, za period od 01.12.2018. do 31.01.2020. godine (stav 4.).

Odbijen je tužbeni zahtjev u dijelu kojim je traženo da tuženi uplati za tužiteljicu doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske i doprinose za zdravstveno osiguranje u korist Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, za period od 01.02.2020. do 28.07.2020. godine (stav 5.).

Odbijen je tužbeni zahtjev kojim je traženo da se tuženi obaveže da tužiteljici isplati iznos od 360,00 KM na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2018. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2019. godine do isplate (stav 6.).

Odbačena je protivtužba tuženog (stav 7.).

Obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.218,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 28.08.2020. godine do isplate, a odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa (stav 8.).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 Rs 004560 20 Rsž od 11.05.2022. godine, odbijene su žalbe stranaka i potvrđena prvostepena presuda.

Rješenjem Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 Rs 004560 22 Rsvl od 15.11.2022. godine djelimično je usvojen prijedlog tuženog za ponavljanje postupka, te je pravosnažna presuda Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 Rs 004560 19 Rs od 28.08.2020. godine ukinuta u stavu 2. izreke, kojim je tuženi obavezan da tužiteljicu vrati na rad i rasporedi na poslove i radne zadatke "upravni poslovi" ili na druge poslove koji odgovaraju stručnim i radnim sposobnostima tužiteljice, a u preostalom dijelu prijedlog za ponavljanje postupka je odbijen.

Rješenjem Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 Rs 033999 23 Rsvlž od 05.04.2023. godine žalba tuženog je odbijena i potvrđeno prvostepeno rješenje od 15.11.2022. godine.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tuženi-protivtužitelj pobija drugostepenu presudu u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev i odbačena protivtužba, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda u osporenom dijelu ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je nedozvoljena u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 61/13, u daljem tekstu: ZPP) propisano je da revizija nije

dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM (stav 2.). U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema novčanom cenzusu, stranke mogu podnijeti reviziju ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, s tim da su pod tačkama 1, 2. i 3. taksativno nabrojani zakonski razlozi koji su od naročitog značaja za izjavljivanje revizije (član 237. stav 3. ZPP.). U slučaju kada se revizija poziva na razloge iz stava 3. ovog člana stranka treba jasno da naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (član 237. stav 4.).

Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe). U drugim slučajevima, kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj označio u tužbi (član 321. stav 2. ZPP).

Predmetna parnica vodi se po dva zahtjeva: zahtjev tužiteljice protiv tuženog i zahtjev tuženog protiv tužiteljice, pa se u ovom slučaju vrijednost spora određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva, u smislu odredbe člana 318. stav 2. ZPP, jer je protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) samostalna tužba koju tuženi (protivtužitelj) podnosi protiv tužiteljice (protivtužene) u parnici koja se protiv njega vodi povodom tužbe. Naime, iz procesne samostalnosti tužbe i protivtužbe, takođe proizlazi da se i pravo na izjavljivanje revizije po tužbi i protivtužbi cijeni zasebno.

U ovom revizionom postupku tuženi pobija pravosnažnu presudu u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice za poništenje rješenja tuženog, isplatu naknada iz radnog odnosa i uplatu doprinosa, dakle dio pravosnažne odluke o tužbenom zahtjevu tužiteljice koji se sastoji od novčanog i nenovčanog potraživanja.

Novčano potraživanje se odnosi na zahtjev za isplatu naknade plate u ukupnom iznosu od 7.381,92 KM, i neopredjeljeno potraživanje za uplatu doprinosa kako je navedeno u izreci prvostepene presude, a nenovčano potraživanje na poništenje odluka tuženog o prestanku radnog odnosa tužiteljice.

Tužiteljica u tužbi podnesenoj prvostepenom sudu, suprotno tvrdnji revidenta, nije označila vrijednost spora, pa samim tim ni preko propisanog iznosa od 30.000,00 KM, iz kog razloga je revizija nedozvoljena, budući da ni visina opredjeljenog novčanog potraživanja (ukupno 7.381,92 KM) ne prelazi taj iznos (član 316. stav 2. ZPP).

U ovom revizionom postupku tuženi pobija pravosnažnu presudu u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev. Iz naprijed navedenog proizlazi da ni jedan od naprijed navedenih relevantnih iznosa, ne prelazi vrijednost koju naprijed citirana odredba ZPP propisuje kao uslov za dozvoljenost revizije, te da je vrijednost revizijom pobijanog dijela pravosnažne odluke o tužbenom zahtjevu nesumnjivo manja od zakonom propisanog novčanog cenzusa za dozvoljenost revizije (30.000,00 KM), radi čega se izjavljena revizija, saglasno odredbi člana 237. stav 2. ZPP, ukazuje nedozvoljenom.

U izjavljenoj reviziji tuženi nije tražio odlučivanje po reviziji u smislu odredbe člana 237. stav 3. i 4. ZPP, odnosno nije označio pravno pitanje zbog kojeg se revizija podnosi, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, niti je određeno izložio razloge zbog kojih smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, pa time ni po ovim zakonskim odredbama nema mjesta odlučivanju po njegovoj reviziji (Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj Ap-3684/16 od 06.11.2018. godine).

Zbog toga je revizija tuženog u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu odbačena primjenom odredbe člana 247. stav 1. u vezi sa članom 237. stav 2. ZPP.

Revizija je osnovana u odnosu na odluku o odbacivanju protivtužbe.

Iz stanja spisa predmeta proizlazi da je tuženi u fazi pripremnog ročišta na kojem se raspravljalo po tužbi tužiteljice za zaštitu prava iz radnog odnosa, protiv tužiteljice, dana 23.12.2019. godine, podnio protivtužbu kojom je zahtijevao da mu tužiteljica na ime više isplaćenog iznosa plata za period od 01.01.2014. do 31.12.2018. godine isplati iznos od 49.745,55 KM. Prvostepeni sud je na pripremnom ročištu dana 24.12.2019. godine donio rješenje kojim je odbacio protivtužbu tuženog „jer ista nije u vezi sa tužbenim zahtjevom“.

Polazeći od naprijed navedenog prvostepeni sud se u obrazloženju prvostepene odluke pozvao na odredbu člana 74. stav 1. ZPP i za odluku o odbacivanju protivtužbe dao slijedeće obrazloženje „U konkretnom slučaju protivtužba je podnesena radi naknade štete-vraćanja iznosa više obračunatih i isplaćenih plata, a po kojoj protivtužbi se obzirom na prirodu radnog spora u konkretnoj pravnoj stvari ne može raspravljati u sporovima radi zaštite prava radnika u kojima se traži poništenje nezakonitih odluka poslodavca.“

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene odluke o odbacivanju protivtužbe, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilan pravni stav prvostepenog suda, pa je slijedom toga žalbu odbio i potvrdio prvostepenu odluku i u tom dijelu.

Osnovano revident osporava pravilnost i zakonitost nižestepениh odluka o odbacivanju protivtužbe.

Odredbom člana 74. stav 1. ZPP propisano je da tuženi može u odgovoru na tužbu, a najdocije na pripremnom ročištu da podnese protivtužbu, ako je zahtjev protivtužbe u vezi sa tužbenim zahtjevom, ili ako se ti zahtjevi mogu prebiti, ili kao se protivtužbom traži utvrđenje nekog prava ili pravnog odnosa od čijeg postojanja ili nepostojanja zavisi u cjelini ili djelomično odluka o tužbenom zahtjevu, a odredbom člana 67. stav 1. ZPP propisani su razlozi za odbacivanje tužbe.

Prvostepeni sud je odbacio protivtužbu tuženog uz obrazloženje da se o protivtužbi, s obzirom na prirodu radnog spora u konkretnoj pravnoj stvari, ne može raspravljati u sporovima radi zaštite prava radnika u kojima se traži poništenje nezakonitih odluka poslodavca, umjesto da je u takvoj situaciji po protivtužbi postupio kao po samostalnoj tužbi.

Tuženi je u žalbi, između ostalog, osporio prvostepenu odluku u tom dijelu tvrdeći da je prvostepeni sud odbacujući protivtužbu postupio suprotno odredbi člana 74. stav 1. ZPP i time da je počinjena povreda odredaba parničnog postupka koja je bila od uticaja na njenu zakonitost i pravilnost.

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene odluke, drugostepeni sud je zaključio da ovaj žalbeni prigovor nije osnovan, prihvatajući u potpunosti razloge prvostepenog suda.

Revizijom tuženi ponavlja naprijed navedeni prigovor navodeći da drugostepeni sud u osporenoj odluci nije dao valjane razloge o tom njegovom prigovoru.

Kod takvog stanja stvari osnovano revident ukazuje da je osporena prvostepena presuda u dijelu odluke o protivtužbi zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 74. stav 1. ZPP, a drugostepena i povredom iz člana 231. ZPP, koje su bile od uticaja na njihovu zakonitost i pravilnost, pa su ispunjeni uslovi za ukidanje obje nižestepene odluke o odbacivanju protivtužbe.

Slijedom navedenog, na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP, obje nižestepene odluke su u tom dijelu ukinute i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak.

U nastavku postupka, prvostepeni sud će otkloniti nedostatke na koje je ukazano u ovoj odluci, te pravilnom primjenom procesnog i materijalno prava donijeti na zakonu zasnovanu odluku o protivtužbi.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić